

LOUISE FRIIS OG ALICE DARVILLE: RUMPÆDAGOG – LÆRINGS- MILJØER OG LEGEZONER

FORLAGET DAFOLO A/S OG FORFATTERNE, 2025, 212 SIDER

*Anmeldt af Janni Wynne Frank,
cand.pæd. i didaktik (materiel kultur), DPU, København*

BOGENS OPBYGNING

Bogen er en overskuelig og letlæselig bog med 11 kapitler der veksler mellem teori og praksis, brugen af forskellige metoder, samt overskuelige modeller og billeder til at underbygge tesen om, at de fysiske rammer i daginstitutioner ikke er neutrale. Derimod er vi lynhurtige til at aflæse et rums sprog, når vi træder ind i det - dette kan både ske bevidst og ubevidst - men vi sanser straks rummets affordance eller tilbydelighed. Hele måden en daginstitution er indrettet på, alt lige fra om der er rodet, koldt og beskidt, eller lunt, ryddeligt og pænt, sender et signal om hvordan institutionen fungerer og hvordan personalet arbejder - hvilket kan være misvisende, da disse ting ikke altid hænger sammen. Ofte kan denne misvisning skyldes, at det faglige personale ikke er klar over samspillet mellem deres ønskede pædagogiske praksis og det deres fysiske rammer tilbyder. Dette problem sætter bogen fuld fokus på, med helt konkrete forslag til løsninger. Med bogen i hånden, kan man klæde personalet på til at blive gode rumpædagoger, der er bevidste om vigtigheden af de fysiske rammer og dermed indtænke indretningen af institutionens rum som en aktiv deltager af det pædagogiske arbejde. Niveauet af børnenes legepraksis højnes, samt de pædagogiske handlemuligheder øges.

“ Der kigges på de rum, der skal skabes i rummet, så flere forskellige lege kan være i gang på samme tid.

KONKRETE VÆRKTØJER

Bogen tilbyder helt konkrete værktøjer til at analysere, designe og ændre de fysiske rammer og dermed forbedre den pædagogiske praksis og lege- og læringsmiljøer. Forfatterne peger på det pædagogiske grundlag og børnesyn, der skal være til stede før et rumdesign kan opleves som gennemtænkt og funktionelt. Børn har, ifølge dem, en værdi i sig selv og et godt børneliv skal rumme plads, tid og ro til at være et barn. *Plads* og *ro* er deres pejlemærker, når der skal skabes plads til børns leg og væren i en hektisk institution med mange funktioner, samtidig med at det skaber rum og plads til at trække sig tilbage og fordybe sig i særlige zoner.

BOGENS 11 KAPITLER

I bogens 11 kapitler bliver man guidet gennem institutionens arkitektur, herunder de individuelle rums invitation og legezoner. Alle rum har en funktion og der skelnes mellem rum med en stærk kodning, f.eks. et musiklokale, rum med en svag kodning, f.eks. et fællesrum og de rum der har en dynamisk kodning, hvor funktionen af rummet skifter i løbet af dagen. De 15 forskellige legezoner, som forfatterne inspirerer en institution til at rumme, beskrives også med en grundig gennemgang. Det er blandt andet en læsezone, en motorikzone, en kreazone og en stillezone. Der kigges på de rum, der skal skabes i rummet, så flere forskellige lege kan være i gang på samme tid. Dette kan ske ved afskærmning og ved at være opmærksom på, hvilke lege der kan supplere eller forstyrre hinanden. Her peger forfatterne på at kigge på lege med lav, mellem eller høj aktivitet og afskærme rummet herefter, samt efter den naturlige trafik der opstår i en institution. Pædagogens rolle er en vigtig faktor, når man skal indrette et rum og skabe det bedst mulige læringsmiljø. Hvordan man fysisk placerer sig og hvilken rolle man spiller i forhold til legezonerne, er vigtigt at skabe bevidsthed omkring. Gennem nogle praksisfortællinger gives eksempler herpå. Derefter anskues en ny måde at indtænke oprydning af legetøj, som en understøttende faktor af rummets og zonernes forskellige brug. Selvom de trekantede magneter fra konstruktionszonen kan bruges som pizzaslices i køkkenet, er det vigtigt at de kommer tilbage til konstruktionszonen ved oprydningen, for at holde de forskellige legezoner attraktive.

“ Farver påvirker os og har stor betydning for hvordan et rums stemning og atmosfære opleves.

Ved at bruge piktogrammer på f.eks. kasser med legetøj, gør man det overskueligt for børnene at udvælge og starte en leg, samt at rydde op igen. Piktogrammer kan bruges på mange måder til at skabe overblik, genkendelighed og tydelighed. Dette beskrives i bogens syvende kapitel, der også går i dybden med rod på forskellige måder. Er det det gode rod, der opstår, når der er gang i en aktivitet med f.eks. Lego, eller det dårlige rod der samler sig i reoler og vindueskarme og virker forstyrrende?

Afkodning af rummets DNA, hvor lys, lyd, form og farve befinder sig, gennemgås ydermere. Dette handler om det æstetiske børnemiljø og hvordan børn gennem deres sanser opfatter verden. Hvis der f.eks. skal bygges hule, dæmpes lyset, der bygges med puder og tales med rolige stemmer. Skal der derimod spilles fodbold, er lyset tændt, stemmerne er høje og tempoet oppe. Institutionen bør være opmærksom på hvilke sanseoplevelser, de tilbyder hvor. Brugen af farver er også en del af rummets DNA. Der er en grundig guide i farvepsykologi og hvordan farver hænger sammen med nervesystemet. De beroligende farver er f.eks. grøn og blå, hvor rød og orange er mere aktiverende. Farver påvirker os og har stor betydning for hvordan et rums stemning og atmosfære opleves.

SYV ENKLE TRIN

Slutteligt guider forfatterne os igennem hele processen i at få alle drømme om rummet gjort til virkelighed, gennem 7 enkle trin til et godt læringsmiljø. Udover det er der en udførlig rummanual med 30 praktiske tips, der opsummerer de pointer, forfatterne ser som de vigtigste i forvandlingen af rum. Alt dette med børnenes trivsel, leg og læring for øje. Der er før og efter billeder til at understøtte de forskellige processer. Efter hvert kapitel er der en række refleksions-spørgsmål, der kan bruges direkte som pejlemærke for, hvor institutionen befinder sig nu og gerne vil hen, i henhold til rum optimering.

BOGENS MÅLGRUPPE

Bogens målgruppe er primært pædagoger, pædagogmedhjælpere og pædagogiske ledere, men også studerende og undervisere på pædagoguddannelsen, såvel som pædagogiske kandidatuddannelser der har fokus på de fysiske rammer, kan finde bogen yderst relevant. Den giver et fælles fagsprog og vil kunne fungere didaktisk forstærkende i arbejdet med rum som læringsmiljøer. Da bogen først udkom i maj 2025, findes der endnu ingen eksempler på en evidensbaseret dokumentation af konkrete resultater opnået med hjælp fra bogen.